

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Перший проректор

_____ проф. А.А.Котвіцька
" ____ " _____ 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

**З ДИСЦИПЛІНИ “КЛІНІЧНА ФАРМАЦІЯ В АКУШЕРСТВІ ТА
ГІНЕКОЛОГІЇ”**

(назва навчальної дисципліни)

(ВИБІРКОВА ДИСЦИПЛІНА)

Для спеціальності _____ **8.12020102 – клінічна фармація**
(шифр, назва спеціальності)

Факультет _____ **медико-фармацевтичний**

Кафедра _____ **клінічної фармакології та клінічної фармації**

Нормативні дані

Форма навчання	Семестр	Кількість годин							Курс. роб./проект	Форма контролю	
		Всього	Лекції	Аудиторних						Залік, диф. залік	Іспит
				практ. заняття	лаборат. заняття	семінар. заняття	самопідгот.	позааудитор. роб.			
Денна	XI	90	18	–	–	12	60	—	—	Зал	—

Розробники:

докт. мед. наук, проф. І.А.Зупанець, канд. мед. наук, асист. Ю.В.Тимченко

Програму обговорено на засіданні кафедри “ 11 ” жовтня 2015 р., протокол № 10

Завідувач кафедри клінічної фармакології та клінічної фармації _____ проф. Зупанець І.А.

Програму ухвалено на засіданні циклової методичної комісії з медико-біологічних дисциплін “   ”   2016 р., протокол № 5

Голова циклової методичної комісії _____ проф. Залюбовська О.І.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Акушерство і гінекологія – це спеціальності, які в медичній та фармацевтичній практиці тісно пов'язані між собою. Акушерство (від франц. Accoucher-народжувати) – медична дисципліна, що об'єднує відомості про дітородну функцію жінки і визначає раціональну оперативну та лікувальну допомогу під час нормального та патологічного перебігу вагітності, пологів та післяпологового періоду. Важливим розділом акушерства є профілактичні медичні та клініко-фармацевтичні заходи, направлені на попередження патологічних процесів, які виникають в період вагітності. Гінекологія (наука про жінку, від грец. gune – жінка та logos – наука) – медична дисципліна, яка займається вивченням фізіологічної діяльності статевої сфери жінки та патологічних процесів, що виникають в них, а також профілактикою та лікуванням захворювань статевих органів.

Акушерство – це найдавніша галузь медицини, а гінекологія, як окрема медична дисципліна, сформувалась в середині XIX сторіччя. На сучасному етапі в Україні створена широка мережа лікувально-профілактичних установ та перинатальних центрів по наданню допомоги вагітним, матерям і новонародженим. Вивчення акушерства та гінекології є невідкладною складовою частиною сучасної підготовки лікарів та клінічних провізорів. Загальна мета викладання курсу акушерства та гінекології для студентів спеціальності “Клінічна фармація” полягає у вивченні основ фізіології та патології вагітності, пологового та після пологового періодів а також основних гінекологічних захворювань. Вивчення клінічної картини, діагностика головних патологічних станів в акушерстві та гінекології, сучасний підхід до лікування цих патологій значно підвищить кваліфікаційну характеристику клінічного провізора.

Програма з вибіркової дисципліни «Клінічна фармація в акушерстві та гінекології» для вищих медичних (фармацевтичних) закладів освіти України III-IV рівнів акредитації складена для спеціальності “Клінічна фармація” 8.12020102 на пряму підготовки “Фармація” відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики (ОКХ) і освітньо-професійної програми (ОПП) підготовки фахівців, затвердженими наказом МОН України №629 від 29.07.2004 р. “Про затвердження складових галузевих стандартів вищої освіти зі спеціальностей 7.110201 “Фармація”, 7.110202 “Технологія парфумерно-косметичних засобів”, 7.110204 “Технологія фармацевтичних препаратів”, 7.110206 “Клінічна фармація” на пряму підготовки 1102 “Фармація” та спеціальності 6.110100 “Лабораторна діагностика” на пряму підготовки 1101 “Медицина”. На виконання Наказу МОЗ України №148 від 22.03.2004 р. “Про заходи щодо реалізації положень Болонської декларації в системі вищої медичної і фармацевтичної освіти на 2004-2005 роки” та Наказу МОЗ України №492 від 12.10.2004 р. “Про внесення змін та доповнень до Рекомендацій щодо розроблення навчальних програм навчальних дисциплін” програму складено згідно вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу у ВМ(Ф)НЗ України.

Згідно з навчальним планом вивчення дисципліни «Клінічна фармація в акушерстві та гінекології» здійснюється на 6 курсі.

« Клінічна фармація в акушерстві та гінекології », як навчальна дисципліна:

а) базується на вивченні анатомії, нормальної та патологічної фізіології репродуктивної системи жінки, основ клінічної медицини, клінічної фармакології і інтегрується з цими дисциплінами;

б) знайомить студентів з сучасними підходами до лікування основних акушерських та гінекологічних захворювань на основі Протоколів надання медичної допомоги хворим з даною патологією;

в) сприяє формуванню у студентів відношення до проблеми лікування акушерської та гінекологічної патології з позицій доказової медицини;

г) закладає основу використання лікарських препаратів на основі Протоколів надання медичної допомоги при вагітності та пологах;

д) закладає основу використання лікарських препаратів на основі Протоколів

надання медичної допомоги при гінекологічних захворюваннях.

Організація навчального процесу здійснюється за кредитно-модульною системою відповідно до вимог Болонського процесу.

Виходячи з наданої на дисципліну «Клінічна фармація в акушерстві та гінекології» кількості годин (загальна – 90 годин, лекцій – 18 годин, семінарських занять – 12 години, самостійна робота – 60 годин) програма складає 1 заліковий модуль і містить 1 змістовий модуль.

МОДУЛЬ 1. ГОЛОВНІ ПОЛОЖЕННЯ КЛІНІЧНОЇ ФАРМАЦІЇ В АКУШЕРСТВІ ТА ГІНЕКОЛОГІЇ. СУЧАСНІ КЛІНІКО--ФАРМАЦЕВТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ЛІКУВАННЯ ОСНОВНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ В АКУШЕРСТВІ ТА ГІНЕКОЛОГІЇ.

Змістовий модуль 1. Головні положення клінічної фармації в акушерстві та гінекології. Сучасні клініко-фармацевтичні підходи до лікування основних захворювань в акушерстві та гінекології з позицій доказової медицини, на базі протоколів надання медичної допомоги хворим.

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є:

- а) лекції;
- б) семінарські заняття;
- в) самостійна робота студентів;
- г) консультації.

Семінарські заняття передбачають:

- ознайомлення з протоколами надання медичної допомоги хворим при основних патологічних станах в акушерстві та гінекології;
- вивчення взаємодії препаратів, які застосовуються в рекомендованих лікарських комплексах;
- вивчення особливостей фармакокінетики та фармакодинаміки лікарських засобів у вагітних з екстрагенітальною супутньою патологією;
- вивчення сучасних клініко-фармацевтичних підходів до лікування основних захворювань в акушерстві та гінекології;
- вивчення особливостей фармакокінетики та фармакодинаміки лікарських засобів у хворих з гінекологічною патологією;
- вирішення ситуаційних задач та тестових завдань.

Засвоєння теми (*поточний контроль*) контролюється на семінарських заняттях відповідно до конкретних цілей, засвоєння змістового модулю Рекомендується застосовувати такі засоби оцінки рівня підготовки студентів: усне опитування (розгляд теоретичних питань), комп'ютерні тести, розв'язування ситуаційних задач.

Підсумковий контроль засвоєння модулю здійснюється по його завершенню на підсумковому контрольному занятті.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за 100-бальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння модулю.

Структурований план підготовки по дисципліні « Клінічна фармація в акушерстві та гінекології » для студентів напрямку «Фармація» спеціальності 8.12020102 «Клінічна фармація» (денна форма навчання, 6,0 р.н.)

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин, з них			СРС	Роки навчання (курс)	Вид контролю
	всього, годин / кредитів	аудиторних				
		лекцій	Семінар. занять			
Модуль 1 Змістових модулів – 1	90/3	18	12	60	6	Підсумковий тестовий контроль

Примітка: 1 кредит ECTS – 36 годин; аудиторне навантаження – 36%, СРС — 64%.

2. МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Клінічна фармація в акушерстві та гінекології, як предмет, має своєю метою підготовку магістрів-клінічних провізорів, які володіють достатнім обсягом теоретичних знань та практичних навичок для проведення разом з лікарем роботи по забезпеченню максимально раціональної лікарської терапії у вагітних, роділь, породіль та у конкретної хворої гінекологічного профілю, а також для здійснення фармацевтичної опіки пацієнток в аптеці, жіночій консультації чи в відділеннях стаціонару або перинатального центру.

Головними завданнями при вивченні дисципліни «Клінічна фармація в акушерстві та гінекології» є :

- засвоєння загальної методології та принципів вибору лікарських препаратів для ефективної та безпечної лікарської терапії на основі Протоколів надання медичної допомоги при акушерській патології та хворим на гінекологічні захворювання, враховуючи функціональний стан хворої;
- придбання необхідних теоретичних знань та навичок для здійснення фармацевтичної опіки пацієнток акушерського профілю;
- придбання необхідних теоретичних знань та навичок для здійснення фармацевтичної опіки пацієнток гінекологічного профілю;
- засвоєння клініко-фармацевтичних принципів оцінки ефективності та безпечності застосування конкретних фармакологічних груп та лікарських препаратів при лікуванні вагітних та акушерської патології;
- засвоєння принципів оцінки ефективності та безпечності застосування конкретних фармакологічних груп та лікарських препаратів при лікуванні хворих жінок гінекологічного профілю.

Вивчивши дисципліну «Клінічна фармація в акушерстві та гінекології» **студент повинен знати:**

- Протоколи надання медичної допомоги при акушерській патології та хворим на гінекологічні захворювання;
- принципи фармацевтичної опіки вагітних;
- принципи фармацевтичної опіки жінок з гінекологічною патологією;
- Клініко-фармацевтичні критерії оцінки ефективності та безпечності застосування конкретних фармакологічних груп та лікарських препаратів при лікуванні вагітних та акушерської патології;
- принципи оцінки ефективності та безпечності застосування конкретних фармакологічних груп та лікарських препаратів при лікуванні хворих гінекологічного профілю.

Вивчивши дисципліну «Клінічна фармація в акушерстві та гінекології» **студент повинен вміти:**

- визначати на основі Протоколів надання медичної допомоги при акушерській та гінекологічній патології найбільш найефективніший та найбезпечніший лікарський препарат для лікарської терапії конкретної хворої та вагітної;
- здійснювати фармацевтичну опіку вагітних та пацієнток акушерського профілю;
- здійснювати фармацевтичну опіку хворих жінок гінекологічного профілю;
- оцінювати ефективність та безпечність застосування лікарських препаратів та фармакологічних груп при лікуванні акушерської патології;
- оцінювати ефективність та безпечність застосування лікарських препаратів при лікуванні гінекологічної патології.

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. ГОЛОВНІ ПОЛОЖЕННЯ КЛІНІЧНОЇ ФАРМАЦІЇ В АКУШЕРСТВІ ТА ГІНЕКОЛОГІЇ. СУЧАСНІ КЛІНІКО--ФАРМАЦЕВТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ЛІКУВАННЯ ОСНОВНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ В АКУШЕРСТВІ ТА ГІНЕКОЛОГІЇ.

Конкретні цілі:

- вивчення основ фізіології та патології вагітності, пологового та після пологового періодів, акушерської патології;
- засвоїти зміст Протоколів надання медичної допомоги вагітним з екстрагенітальною патологією та при патологічних станах в акушерстві;
- визначати найбільш найефективніший та найбезпечніший лікарський препарат для лікарської терапії вагітних, роділь, породіль та проводити фармацевтичну опіку цих груп пацієнтів;
- визначати критерії оцінки клінічної ефективності та безпечності препаратів основних фармакологічних груп, які застосовуються при лікуванні вагітних жінок та акушерської патології.
- вивчення основ фізіології та патології репродуктивної системи жіночої полові сфери та клінічної картини основних гінекологічних захворювань;
- засвоїти зміст Протоколів надання медичної допомоги хворим жінкам з гінекологічною патологією та при патологічних станах в гінекології;
- визначати найбільш найефективніший та найбезпечніший лікарський препарат для лікарської терапії гінекологічних хворих та проводити фармацевтичну опіку цих груп;
- визначати критерії оцінки клінічної ефективності та безпечності препаратів основних фармакологічних груп, які застосовуються при лікуванні жінок з гінекологічною патологією.

Змістовий модуль 1. Головні положення клінічної фармації в акушерстві та гінекології. Сучасні клініко-фармацевтичні принципи лікування основних патологічних станів в акушерстві та гінекології. Застосування на основі Протоколів надання медичної допомоги лікарських препаратів для ефективної та безпечної лікарської терапії в акушерстві та гінекології.

Тема 1. Головні положення клінічної фармації в акушерстві.

Методика обстеження вагітних і оцінка отриманих даних. Особливості медичної документації. Періоди вагітності. Закономірності впливу періодів вагітності на фармакокінетику та фармакодинаміку лікарських засобів. Лікування вагітних с позицій доказової медицини. Протоколи надання медичної допомоги при акушерській патології. Клінічна фармакологія лікарських засобів, які застосовуються для лікування вагітних з екстрагенітальною патологією. Сучасні лікарські форми препаратів. Особливості застосування комбінованих препаратів. Взаємодія препаратів, які застосовуються в рекомендованих лікарських комплексах. Особливості фармакокінетики та фармакодинаміки лікарських засобів у роділь, породіль та вагітних з супутньою патологією. Фармацевтична опіка при відпуску лікарських засобів, які застосовуються для лікування вагітних жінок.

Тема 2. Сучасні клініко-фармацевтичні аспекти лікування патологічних станів при вагітності та акушерській патології.

Клінічна фармація в акушерстві. Етіологія, патогенез та клінічна картина гестозів I та II половини вагітності. Особливості клінічної фармакології лікарських засобів при лікуванні ранніх та пізніх гестозів. Знеболювання пологів. Клінічна фармація в акушерстві при імунологічних конфліктах під час вагітності. Клінічна фармакологія лікарських препаратів, які застосовують при лікуванні шоку та термінальних станів в акушерстві. Лікування артеріальної гіпертензії вагітних з позицій доказової медицини. Протоколи надання медичної допомоги при гестозах. Клінічна фармакологія лікарських засобів, які застосовуються для лікування прееклампсії. Сучасні лікарські форми препаратів. Особливості застосування комбінованих препаратів. Взаємодія препаратів, які застосовуються в рекомендованих лікарських комплексах. Метаболічні ефекти гіпотензивних засобів, особливості їх фармакокінетики та фармакодинаміки у вагітних з артеріальною гіпертензією. Особливості фармакотерапії вагітних жінок. Фармацевтична опіка при відпуску лікарських засобів, які застосовуються для лікування залізодефіцитної анемії у вагітних.

Тема 3. Головні положення клінічної фармації в гінекології.

Клінічна фармація в гінекології. Методи обстеження пацієток з гінекологічною патологією. Головні клінічні симптоми та синдроми в гінекології. Синдром «гострого живота». Вплив нейрогуморальних факторів на фізіологію і патологію репродуктивної системи у жінок фертильного періоду. Особливості клінічної фармакології ЛЗ при лікуванні порушень функції репродуктивної системи у жінок (нейроендокринних синдромах, маточних кровотечах в різні вікові періоди). Лікування гормональних порушень с позицій доказової медицини. Протоколи надання медичної допомоги хворим жінкам з гормональною дисфункцією. Клінічна фармакологія лікарських засобів, які застосовуються для лікування альгодисменореї та метрорагії. Сучасні лікарські форми препаратів. Особливості застосування комбінованих препаратів. Взаємодія препаратів, які застосовуються в рекомендованих лікарських комплексах. Особливості фармакокінетики та фармакодинаміки у жінок похилого віку та з супутньою патологією. Фармацевтична опіка при відпуску лікарських засобів, які застосовуються для лікування гормональних дисфункцій у жінок різних вікових груп.

Тема 4. Сучасні клініко-фармацевтичні аспекти лікування головних патологічних станів в гінекології.

Клінічна фармація в гінекології. Клінічна картина та лікування запальних захворювань жіночої полові сфери. Особливості клінічної фармакології ЛЗ при лікуванні запальних станів у жінок різних вікових груп. Протоколи надання медичної допомоги хворим на хронічну TORCH-інфекцію. Взаємодія препаратів, які застосовуються в рекомендованих лікарських комплексах. Особливості фармакокінетики та фармакодинаміки у хворих жінок похилого віку та з супутньою патологією. Лікування запальних захворювань з точки зору доказової медицини Протоколи надання медичної допомоги хворим на мікозну інфекцію. Клінічна фармакологія антибактеріальних лікарських засобів. Взаємодія препаратів, які застосовуються в рекомендованих лікарських комплексах. Особливості їх фармакокінетики та фармакодинаміки у хворих похилого віку та з супутньою патологією. Особливості антиаритмічної терапії вагітних жінок. Гепатотоксичність лікарських засобів, які застосовуються в гінекології.

Тема 5. Клінічна фармація в гінекології. Клініко-фармацевтичні аспекти лікування безпліддя та сучасні репродуктивні технології.

Клінічна фармація в гінекології. Сучасний підхід до лікування безпліддя. Клінічна фармакологія контрацептивних засобів, які застосовуються при попередженні небажаної вагітності. Протоколи надання медичної допомоги жінкам хворим на ВІЛ-інфекцію. Взаємодія препаратів, які застосовуються в рекомендованих лікарських комплексах. Нефротоксичність та кардіотоксичність лікарських засобів в гінекології. Лікування гормональних порушень з позицій доказової медицини Протоколи надання медичної допомоги хворим на вірусні гепатити. Клінічна фармакологія контрацептивних лікарських засобів. Взаємодія препаратів, які застосовуються в рекомендованих лікарських комплексах. Особливості їх фармакокінетики та фармакодинаміки у хворих жінок з супутньою патологією. Особливості лікарської терапії вагітних жінок. Фармацевтична опіка при відпуску контрацептивних засобів, які застосовуються для лікування гормональних порушень у жінок різних вікових груп.

**Структура залікового кредиту – модуля 1:
« Клінічна фармація в акушерстві та гінекології »
для студентів напряму «Фармація» спеціальності
8.12020102 «Клінічна фармація» (денна форма навчання, 6,0 р.н.)**

Тема	Лекцій	Семін. занять.	СРС	Індив. робота
<i>1. Головні положення клінічної фармації в акушерстві та гінекології. Методика обстеження вагітних і оцінка отриманих даних. Особливості медичної документації. Періоди вагітності. Закономірності впливу періодів вагітності на фармакокінетику та фармакодинаміку ЛЗ.</i>	4	2	12	*
<i>2. Клінічна фармація в акушерстві. Етіологія, патогенез та клінічна картина гестозів I та II половини вагітності. Особливості клінічної фармакології ЛЗ при лікуванні ранніх та пізніх гестозів. Знеболювання пологів. Клінічна фармація при імунологічних конфліктах під час вагітності. Клінічна фармакологія лікарських препаратів, які застосовують при лікуванні шоку та термінальних станів в акушерстві.</i>	4	2	12	*
<i>3. Клінічна фармація в гінекології. Методи обстеження пацієнток з гінекологічною патологією. Головні клінічні симптоми в гінекології. Синдром «гострого живота». Особливості клінічної фармакології ЛЗ при лікуванні порушень функції репродуктивної системи в гінекології.</i>	4	2	12	*
<i>4. Клінічна фармація в гінекології. Клінічна картина та лікування запальних захворювань жіночої полові сфери. Особливості клінічної фармакології ЛЗ при лікуванні запальних станів у жінок різних вікових груп. Протоколи надання медичної допомоги хворим на хронічну TORCH-інфекцію.</i>	4	2	12	*
<i>5. Клінічна фармація в гінекології. Сучасний підхід до лікування безпліддя. Клінічна фармакологія контрацептивних засобів, які застосовуються при попередженні небажаної вагітності. Протоколи надання медичної допомоги жінкам хворим на ВІЛ-інфекцію</i>	2	2	12	
<i>Підготовка до модульного контролю засвоєння модулю</i>				
<i>Підсумковий модульний контроль</i>		2		
<i>ВСЬОГО годин – 90</i>	18	12	60	
<i>Кредитів ECTS – 3</i>				

Примітка. * - підготовка і захист реферату.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ З ДИСЦИПЛІНИ

для студентів денної форми навчання (6,0 р.н.)

№	ТЕМА	К-ть годин
1.	Головні положення клінічної фармації в акушерстві та гінекології. Методика обстеження вагітних і оцінка отриманих даних. Особливості медичної документації. Періоди вагітності.	2
2.	Клінічна фармація в акушерстві. Етіологія, патогенез та клінічна картина гестозів I та II половини вагітності. Особливості клінічної фармакології ЛЗ при лікуванні ранніх та пізніх гестозів.	2
3.	Клінічна фармація в акушерстві. Лікування артеріальної гіпертензії вагітних з позицій доказової медицини. Протоколи надання медичної допомоги при патологічних станах в акушерстві. Знеболювання пологів.	2
4.	Клінічна фармація в акушерстві. Клініка термінальних станів в акушерстві. Клінічна фармакологія ЛЗ, які застосовують при лікуванні геморагічного шоку та післяпологових кровотечах в акушерстві.	2
5.	Головні положення клінічної фармації в гінекології. Методи обстеження пацієток з гінекологічною патологією. Головні клінічні симптоми та синдроми в гінекології. Синдром «гострого живота».	2
6.	Клінічна фармація в гінекології. Особливості клінічної фармакології ЛЗ при лікуванні порушень функції репродуктивної системи у жінок (нейроендокринних синдромах, маткових кровотечах в різні вікові періоди).	2
7.	Клінічна фармація в гінекології. . Клінічна картина та принципи лікування генітального ендометріозу у жінок фертильного віку Лікування ендометріозу з позицій доказової медицини.	2
8.	Клінічна фармація в гінекології. Етіологія, клінічна картина та лікування запальних захворювань жіночої полові сфери Протоколи надання медичної допомоги хворим на запальні захворювання жіночої полові сфери.	2
9.	Клінічна фармація в гінекології. Причини виникнення та лікування безпліддя. Сучасні репродуктивні технології Клінічна фармакологія контрацептивних засобів, які застосовуються для попередження небажаної вагітності.	2

ВСЬОГО: 9 лекцій -18 годин

**5.ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ
семінарських для студентів денної форми навчання (6,0 р.н.)**

№	ТЕМА	К-ть годин
1.	Головні положення клінічної фармації в акушерстві та гінекології. Методика обстеження вагітних і оцінка отриманих даних. Особливості медичної документації. Періоди вагітності. Закономірності впливу періодів вагітності на фармакокінетику та фармакодинаміку ЛЗ.	2
2.	Клінічна фармація в акушерстві. Етіологія, патогенез та клінічна картина гестозів I та II половини вагітності. Особливості клінічної фармакології ЛЗ при лікуванні ранніх та пізніх гестозів. Знеболювання пологів. Клінічна фармація при імунологічних конфліктах під час вагітності. Клінічна фармакологія лікарських препаратів, які застосовують при лікуванні шоку та термінальних станів в акушерстві. Протоколи надання медичної допомоги вагітним з артеріальною гіпертензією. Взаємодія препаратів, які застосовуються в рекомендованих лікарських комплексах.	2
3.	Клінічна фармація в гінекології. Методи обстеження пацієток з гінекологічною патологією. Головні клінічні симптоми в гінекології. Синдром «гострого живота». Вплив нейрогуморальних факторів на фізіологію і патологію репродуктивної системи. Особливості клінічної фармакології ЛЗ при лікуванні порушень функції репродуктивної системи у жінок (нейроендокринних синдромах, маткових кровотечах в різні вікові періоди).	2
4.	Клінічна фармація в гінекології. Клінічна картина та лікування запальних захворювань жіночої полові сфери. Особливості клінічної фармакології ЛЗ при лікуванні запальних станів у жінок різних вікових груп. Протоколи надання медичної допомоги хворим на хронічну TORCH-інфекцію. Взаємодія препаратів, які застосовуються в рекомендованих лікарських комплексах. Особливості фармакокінетики та фармакодинаміки у хворих жінок похилого віку та з супутньою патологією.	2
5.	Клінічна фармація в гінекології. Сучасний підхід до лікування безпліддя. Клінічна фармакологія контрацептивних засобів, які застосовуються при попередженні небажаної вагітності. Протоколи надання медичної допомоги жінкам хворим на ВІЛ-інфекцію. Взаємодія препаратів, які застосовуються в рекомендованих лікарських комплексах. Нефротоксичність та кардіотоксичність лікарських засобів в гінекології.	2
6.	Підсумковий модульний контроль.	2

ВСЬОГО: 6 занять — 12 години

**6. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ (СРС) ТА ІІ
КОНТРОЛЬ**

№	ТЕМА	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН	ВИД КОНТРОЛЮ
САМОСТІЙНЕ ОПРАЦЮВАННЯ ТЕМ, ЯКІ НЕ ВХОДЯТЬ ДО ПЛАНУ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ:			
1	Клінічні аспекти профілактики при пологових травмах, гемолітичній хворобі, ембріопатіях, фетопатіях.	4	
2	Патогенез, клінічна картина та лікування гестозів І половини вагітності..	4	
3	Етіологія патогенез та лікування респіраторного дистрес синдрому новонароджених.	4	
4	Особливості фармакокінетики та фармакодинаміки антигіпертензивних лікарських засобів у вагітних з екстрагенітальною патологією.	4	
5	Клініко-фармакологічні особливості лікування вагітних жінок при наявності залізодефіцитної анемії.	4	
6	Клінічна фармація в акушерстві при імунологічних конфліктах під час вагітності.	4	
7	Фармацевтична опіка при відпуску вітамінних препаратів, які застосовуються для лікування вагітних.	4	
8	Фармацевтична опіка при відпуску антибактеріальних препаратів, які застосовуються для лікування хворих на TORCH-інфекцію.	4	
9	Клінічно-фармацевтичні аспекти лікування онкологічної патології у жінок різних вікових груп.	4	
10	Невідкладна медична допомога при проявах анафілактичного шоку.	4	
11	Фармацевтична опіка при відпуску контрацептивів, які застосовуються для профілактики небажаної вагітності.	4	
12	Організація невідкладної акушерської та гінекологічної допомоги населенню в надзвичайних ситуаціях.	4	
13	Проблеми лікування на сучасному етапі ВІЛ-інфекції та вірусних гепатитів в акушерстві та гінекології	4	
14	Фармацевтична опіка при відпуску лікарських препаратів, які застосовуються для лікування хворих на ВІЛ-інфекцію.	3	
15	<i>Підготовка до підсумкового контролю засвоєння модуля I</i>	5	Підсумковий контроль
РАЗОМ:		60	

7. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Головні положення клінічної фармації в акушерстві та гінекології.
2. Протоколи надання медичної допомоги при акушерській патології.
3. Періоди вагітності. Закономірності впливу періодів вагітності на фармакокінетику та фармакодинаміку лікарських засобів.
4. Клінічна фармакологія лікарських засобів, які застосовуються для лікування ранніх гестозів вагітності.
5. Взаємодія препаратів, які застосовуються в рекомендованих лікарських комплексах для лікування пізніх гестозів вагітності.
6. Клінічна фармація в акушерстві. Етіологія, патогенез та клінічна картина гестозів I та II половини вагітності.
7. Особливості фармакокінетики та фармакодинаміки лікарських засобів у породіль з акушерською кровотечею.
8. Фармацевтична опіка при відпуску лікарських засобів, які застосовуються в першому триместрі вагітності.
9. Протоколи надання медичної допомоги при геморагічному шоці та термінальних станах в акушерстві.
10. Клінічна фармакологія лікарських засобів, які застосовуються для лікування артеріальної гіпертензії у вагітних.
11. Взаємодія препаратів, які застосовуються в рекомендованих лікарських комплексах для лікування артеріальної гіпертензії у вагітних.
12. Профілактика при родових травмах, гемолітичній хворобі, ембріопатіях, фетопатіях.
13. Метаболічні ефекти гіпотензивних засобів, особливості їх фармакокінетики та фармакодинаміки у вагітних з прееклампсією.
14. Особливості фармакотерапії вагітних жінок.
15. Фармацевтична опіка при відпуску лікарських засобів вагітним та індивідуальний супровід вагітності.
16. Протоколи надання медичної допомоги вагітним з залізодефіцитною анемією..
17. Клінічна фармакологія лікарських засобів, які застосовуються для лікування прееклампсії вагітних.
18. Взаємодія препаратів, які застосовуються в рекомендованих лікарських комплексах. для лікування гестозів II половини вагітності.
19. Фармацевтична опіка при відпуску диуретиків, які застосовуються для лікування артеріальної гіпертензії у вагітних.
20. Особливості профілактичної перінатології та планування сім'ї.
21. Фармацевтична опіка при відпуску лікарських засобів, які застосовуються для лікування гестозів вагітних.
22. Протоколи надання медичної допомоги хворим жінкам з порушеннями гормонального циклу.
23. Клінічна фармакологія знеболювальних лікарських засобів.
24. Взаємодія препаратів, які застосовуються в рекомендованих лікарських комплексах при вагітності.
25. Особливості їх фармакокінетики та фармакодинаміки у вагітних з супутньою позагенітальною патологією.
26. Особливості лікувальної терапії вагітних жінок з залізодефіцитною анемією.
27. Нефротоксичність та кардіотоксичність лікарських засобів, які застосовуються при лікуванні вагітних жінок.
28. Головні лікувальні аспекти при застосуванні допоміжних репродуктивних технологій.

29. Робота жіночих консультацій та перинатальних центрів в аспекті охорони репродуктивного здоров'я населення.
30. Сучасні підходи до лікувальних методів при акушерських кровотечах.
31. Протоколи надання медичної допомоги при гінекологічній патології.
32. Сучасні підходи до лікувальних методів при кровотечах в гінекологічній практиці.
33. Актуальні питання репродуктивного здоров'я жінок.
34. Клініко-фармацевтичні критерії підходу до лікування ендокринологічних порушень у жінок фертильного віку.
35. Головні принципи інтенсивної терапії невідкладних станів в акушерстві.
36. Головні положення клінічної фармації в гінекології.
37. Головні принципи інтенсивної терапії невідкладних станів в гінекології.
38. Які головні клінічні симптоми в гінекології? Яка клінічна картина синдрому «гострого живота»?
39. Клінічна фармакологія контрацептивних засобів, які застосовуються при попередженні небажаної вагітності.
40. Клінічна картина та принципи лікування ендометріозу у жінок фертильного віку.
41. Особливості клінічної фармакології ЛЗ, які застосовуються при лікуванні геніального ендометріозу.
42. Які особливості клінічної фармакології ЛЗ при лікуванні порушень функції репродуктивної системи у жінок (нейроендокринних синдромах в різні вікові періоди).
43. Клінічна фармакологія ЛЗ при лікуванні порушень функції репродуктивної системи у жінок (маткових кровотечах в різні вікові періоди).
44. Клінічна картина та лікування запальних захворювань жіночої полові сфери.
45. Особливості клінічної фармакології ЛЗ при лікуванні запальних станів у жінок різних вікових груп.
46. Клінічна фармакологія лікарських засобів, які застосовуються для лікування клімактеричного синдрому.
47. Взаємодія препаратів, які застосовуються в рекомендованих лікарських комплексах для лікування TORCH-інфекції.
48. Які особливості лікування мікозної інфекції запальних захворювань жіночої полові сфери?
49. Яка невідкладна допомога при проявах анафілактичного шоку?
50. Етичні проблеми та лікування на сучасному етапі ВІЛ-інфекції в акушерстві та гінекології.
51. Проблеми лікування на сучасному етапі ВІЛ-інфекції та вірусних гепатитів в акушерстві та гінекології.
52. Вкажіть найбільш поширені загальні симптоми та синдроми при злоякісних пухлинах жіночої статевої сфери.
53. В чому полягає сучасний підхід до гормональної терапії при злоякісних пухлинах?
54. Наведіть клінічні приклади гормонозалежних доброякісних пухлин.
55. Клінічна фармація в гінекології. Сучасні методи обстеження пацієнок з гінекологічною патологією.

8. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Оцінка успішності по дисципліні «Клінічна фармація в акушерстві та гінекології» визначається з урахуванням результатів поточної навчальної діяльності студента і оцінок засвоєння ним змістового модулю відповідно Положенню про рейтингову систему оцінки навчальної діяльності студентів ВМ (Ф) НЗ України.

До контрольних заходів відносять поточний і підсумковий контролю.

Модульно-рейтингова система оцінки знань по дисципліні «Клінічна фармація в акушерстві та гінекології» передбачає наступні форми роботи і їх оцінювання:

100-балльна рейтингова система оцінювання студентів спеціальність 8.12020102 «Клінічна фармація»

Дисципліна «Клінічна фармація в акушерстві та гінекології»

Модуль / Змістові модулі	Обов'язкові бали		Заохочувальні бали ***	ВСЬОГО ****
	поточний контроль	підсумковий модульний контроль**		
Модуль 1				
Змістовий модуль 1	60 балів			
РАЗОМ	60 балів	40 балів	5 балів	100

- Примітки.
- * поточний контроль сумарно складає 60 балів.
  - ** підсумковий модульний контроль представляє тестовий контроль теоретичних знань і складає 40 балів.
  - *** заохочувальні бали надаються за написання і захист реферату (5 балів).
  - **** загальний рейтинг по дисципліні не перевищує 100 балів.

Оцінювання навчальної діяльності по курсу:

№	Форми контролю	Обов'язкові або заохочувальні завдання	Макс. кількість балів
Поточний контроль			
1	Опит (фронтальний і індивідуальний)	обов'язково	50
2	Лекційний контроль	обов'язково	10
3	Підготовка і захист реферату	обов'язково	5
Модульний (підсумковий) контроль			
4	Підсумкове (модульне) тестування	обов'язково	40

Поточний контроль змістового модуля

Традиційна	Макс. к-ть – 60 балів	Традиційна	
5 – відмінно	56-60	3 – задовільно	36-45
4 – добре	46-55	2 – незадовільно	1-35

Контроль успішності студентів

Рейтинг	Оцінка традиційна	Оцінка ECTS і визначення
90-100	5	A – відмінно
82-89	4	B – дуже добре
75-81	4-	C – добре
64-74	3	D – задовільно
60-63	3-	E – достатньо (задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	2	FX – незадовільно (з можливістю повторної здачі)
1-34	не допуск	F – незадовільно з обов'язковим повторним курсом (необхідна додаткова робота)

9. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

А. ОСНОВНА

1. Акушерство і гінекологія. Книга 1. Акушерство : Підручник/ Грищенко В.І., Щербина М.О.—Київ,: Медицина, 2011,—427с.
2. Акушерство і гінекологія : Підручник у 2х томах/ Запорожан В.М., Цегельський М.Р. Рожковська Н.М.—Одеса, 2005,—Т.1-475с., Т.2-423с.
3. Акушерський практикум/А.Я.Сенчук. Б.М.Венцківський, О.О.Зелінський, А.В.Заболотна. За ред. проф. А.Я.Сенчука.- Одеса,:ТЕС, 2009.-304с.
4. Беременность и роды при экстрагенитальных заболеваниях/ С.В. Апресян; под ред. Радзинского В.Е. —М. ГЭОТАР-Медиа, 2009.-464с.
5. Акушерство і гінекологія. Книга 2. Гінекологія : Підручник для мед. ВНЗ / Грищенко В.І., Щербина М.О.—Київ,: Медицина, 2011,—386с.
6. Гінекологія : Підручник для мед. ВНЗ III-IVр.акр./ Венцківський Б.М., Венцківська І.Б.—Київ,: Медицина, 2012,—351с.
7. Державний формуляр лікарських засобів. Вип. шостий. — К. 2011. — 1759 с.
8. Деримедведь Л.В., Перцев И.М., Шуванова Е.В., Зупанец И.А. Взаимодействие лекарств и эффективность фармакотерапии. — Х.: Мегаполис, 2002. — 784 с.
9. Клінічна фармація : Підр. для ст.ВНЗ/ За ред. В.П. Черних, І.А. Зупанця, І.Г. Купновицької.—Харків : НФаУ: Золоті сторінки,2013.—912с.
10. Клінічна фармація (фармацевтична опіка) : Підр. для ст.вищих мед.(фарм) навч.закл./ І.А. Зупанець, В.П. Черних, Т.С. Сахарова та ін.—Харків : НФаУ: Золоті сторінки, 2011.—704с.
11. Клиническая фармакология : учеб. / под ред. В.Г. Кукеса. — 4-е изд., перераб. и доп. — М. : ГЭОТАР-Медиа, 2008. — 1056 с.
12. Клиническая фармакология: учеб. для студ. вузов : в 2 т. / С.В. Налетов, И.А. Зупанец, Т.Д. Бахтеева и др. ; под ред. И.А. Зупанца, С.В. Налетова, А.П. Викторова. — Харьков : Изд-во НФаУ : Золотые страницы, 2005. — Т. 1. — С. 390–441; Т. 2. — С. 163–440.
13. Компендиум 2014—лекарственные препараты/ Под. ред. В.Н. Коваленко—К.: МОРИОН, 2014.—2448с.
14. Лікування і фармацевтична опіка хворих на хронічну серцеву недостатність: методичні рекомендації /Коваленко В.М., Зупанець І.А., Корж О.М. та ін.-К., 2009, 28с.
15. Наказ МОЗ № 417 «Про організацію амбулаторної акушерсько-гінекологічної допомоги в Україні» від 15.07.2011р.
16. Наказ МОЗ України та АМН України № 102/18 від 19.02.2009 р. «Про затвердження Уніфікованої методики з розробки клінічних настанов, медичних стандартів, уніфікованих клінічних протоколів медичної допомоги, локальних протоколів медичної допомоги (клінічних маршрутів пацієнтів) на засадах доказової медицини (частина перша)»
17. Протоколи провізора(фармацевта)/ За ред. В.П. Черних, І.А. Зупанця, О.М. Ліщишиної.—Харків,: Золоті сторінки, 2014.—232с.
18. Руководство по кардиологии/ Под ред. В.Н. Коваленко.— К.: МОРИОН, 2008. — 1424с.
19. Фармацевтична енциклопедія/ за ред. В.П.Черних.—2-ге вид.доп.—К.: МОРИОН, 2010.—1632с.: с.іл.16.
20. Фармацевтические и медико-биологические аспекты лекарств /Под ред. И.М. Перцева, И.А. Зупанца. — Х.: Изд-во НФаУ, 1999. — Т.1. — 464 с.; Т.2. — 448 с.

Б. ДОДАТКОВА

1. Дроговоз С.М., Гудзенко А.П., Бутко Я.А., Дроговоз В.В. Побочное действие лекарств: учебник-справочник. – Х.: «СИМ», 2010 – 480 с.
2. Методичні рекомендації з акушерства та гінекології/ В.О. Бенюк.—Київ,; Вид-во НМУ ім.О.О.Богомольця, 2011, 60с.
3. Клінічна фармакологія : підручник / за ред. О.Я. Бабака, О.М. Біловола, І.С. Чекмана. — К. : Медицина, 2008. — С. 395–432, 443–461, 568–572, 708–721.
4. Наказ МОЗ № 284 «Про затвердження протоколів провізора(фармацевта) при відпуску безрецептурних лікарських засобів» від 16.05.2011р.
5. Наказ МОЗ № 529 «Про створення формулярної системи забезпечення лікарськими засобами закладів охорони здоров'я» від 22.07.2009р.
6. Наказ МОЗ № 582 «Про затвердження клінічних протоколів акушерської та гінекологічної допомоги» від 15.12.2003р.
7. Передерий В.Г., Ткач С.М. Основы внутренней медицины. В 2-х томах / Учебник для студентов высших медицинских учебных заведений. – К., 2009. – 784 с. (Т. 1); 976 с. (Т. 2).
8. Протоколи для вагітностей високого ризику/ Джон Т. Квінан, Джон С. Хоббінс, Кетрін У Спонг.-- Київ,; Вид-во Фенікс, 2009, 791с.
9. Постанова Кабінету Міністрів України № 264 «Загальнодержавна цільова програма забезпечення профілактики ВІЛ-інфекцій, лікування, догляду та підтримки ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД на 2009-2013роки» від 04.03.2004р.
10. Эндокринология беременности// Базисная и клиническая эндокринология. Книга 2. Пер. с англ.- М.: Издательство БИНОМ, 2011.- 696с.